

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 10 : De AEolo](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 10 : De AEolo

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :
[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[107\] : De Æolo](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VIII

Ce document est une version augmentée de :
[Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 10 : De Aeolo](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 11 : D'Æole](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 10 : D'Aeole](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 865-871

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Éole](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 28/04/2023

fores quosdam in ignes petennes ex aere cōcretos, qui suapte natura summa petant malorum & anatemnarum: quippe cum totidem visi sint aliquando, quot fuerunt nauigia, at non duo tantum. nam si essent spectra solum, quæ pro sensuum perturbationibus apparerent, illud necessario sequeretur, ut non solum aliis minores, aliis maiores ignes apparerent; aliis plures, aliis pauciores: sed etiam pro affectis corporibus & dominantibus humoribus, aliis ignes ardentis, aliis armati homines & dimicantes, aliis beluz horribiles & admitandis formis viderentur: quoniam ita laborantibus, & malè affectis corporibus hæc videntur in somnis, & aliquando nihilominus vigilantibus. Illi igitur ignes cum gemini appaerent, exhaustam propè concretam tempestatum materiam significant: cum vnus fuerit ignis, nondum concretam: cum plures, maximam superesse copiam. Isti ignes, si densissimus aer & vaporibus plenus extiterit, ob frequentiam condensate materię, fugantur ab Helena, quæ non nisi ex abundantia ingenti confluit vaporum. Dicti sunt Castor & Pollux in Deos relati ob beneficia quæ in homines contulerunt, cum multos sceleratos homines de medio sustulerint; & in eos populos quos subiugauerant, singulari clementia sint vsi. Quo autem pacto per hæc mores hominum corrigere conati sunt antiqui? beneficentiam, & liberalitatem in omnes, & propinquorum præcipuè concordiam Diis gratissimã esse demonstrarunt: quare ad has virtutes per hanc fabulam nos hortabantur. at nunc de Æolo:

De Æolo. CAP. I.

ÆOLVS, ventorum imperator, vel potius (ut quidam putarunt) quæstor, Hippotæ filius fuit, ut innuit Ouidius in epistola Leandri:

Parce precor facilemque moue moderatius auram:

Imperet Hippotades sic tibi triste nihil.

Sic Apollonius libro quarto Argonauticorum:

Αἰδανὶ πτότων πᾶσδ' αὐτῶν.

Æolum Hippotæ filium clarum.

Matrem Æolo fuisse Menecam Hylli Lyparentis filiam memorie prodidit Eurhydemus Atheniensis in libro de Sallamentis: at Eudoxus Cnidius in libro secundo de ambituteræ, Ligyam Actoris Carystij filiam matrem Æoli fuisse ma-

hinc, quamvis dixerunt nonnulli non vnum tantum Hippotæ
 filium fuisse Æolum vocatum eo nomine, sed etiam libum
 Hellanis cuiusdam Iouis nepotem, omnia tamen quæ dicun-
 tur de Æolis, ad vnum Hippotæ filium referuntur. Nec defue-
 runt, qui Iouis filium putauerint. Habitauit Æolus in vna ex il-
 lis septem insulis, quæ de illius nomine dictæ fuerunt Æolia,
 atque illa Strongyle nominabatur, vt ait Strabo libro sexto.
 fuerunt omnes illæ insulæ sub imperio Æoli, atque Strongy-
 le dicta est à rotunditate, quæ Didyma etiam dicebatur. dicta
 est & Lipara pinguis, & ab igne scatente Thermussa, & Euo-
 ny-me sinistra, quia nauigantibus è Lipara in Siciliam sinistra ap-
 pareat, & ab arbutis Ericusa & Phœnicusa, & Hiera sacra, alij
 hanc, alij Liparam ob scatentium flammaram frequentiam
 Vulcani officinam esse dixerunt. Memorie prodidit Callias in li-
 decimo eorum quæ scripsit ad Agathoclem, ἡ τὰ αὐτὰ καὶ ἑρ-
 φοτὶ ὑψηλοῦ, ἵπ' ἢ κρατῆρι εἰσὶ δὴ ὡς αὐτὸ ἴτιρος ἐστὶ πῦρ πῶς
 τρον τριπλοῦς ἐξ εὐ πλὴν φέρονται φέρος, ὡς ἐπὶ πλῆθι τῶν
 δὴ καὶ τὴν φωτισμῶν καὶ ἐξ ἐκείνου μὲν τοῦ χέσματος δὴ τῶν
 αἰθῶν κατὰ τοὺς ἀναφύρονται. γίγνεται ἐπὶ καὶ ἀκαίρως συμπαρῆ
 τῶν ἢ φασὶ ἱερὰ ἵδιαι (ὡς λέγουσι) ἱερόμας τῆλικύτος, ὡς ἐπὶ
 πῶς αὐτὰ καὶ πῶς τῶν καὶ πλῆθι ἀκίνοσαι τὸν ἵππον. οἱ δὲ ἐκ πῶ
 ἐκρυψήματα μύθροι ἀναφύρονται, δὴ τῶν ἐκ πύρρουσι, πῶς τῶ
 ἰώητ εἰσὶ, καὶ διακαίονται πῶς ὄψιν, καὶ πῶς δὴ αὐτῶν καὶ ἄλλοι
 ἐκ τῶν. καὶ τῶν μὲν πῶς τῶν τῶν πῶς ἱερῶν τῶν καὶ
 γίγνεται, καλῶς δὴ αὐτῶν καὶ ἡμίρως δὴ ἐκ τῶν κερῶν ἢ
 φλόξ ἀτῆσι, ὅρα τῶν ὡς αὐτῶν μίλας γῶρος τὸν τῶν ὑπερῶν
 νοι. Fuisse hiis (in insula sacra vocata scilicet) summitate quæ-
 dam præcelsam, in qua duo essent foramina ignem exhalan-
 tia, alterum quorum haberet ambitum trium stadiorum,
 è quo vultum luminis efferebatur, ita vt splendor ad vultum
 spatium extenderetur, atque ex illa voragine lapides
 igniti insignis magnitudinis mittebantur, tantumq; exau-
 diebatur strepitus, quo tempore Deum operari contingeret
 (vt aiunt) vt vel ad quingenta & plura stadia sonitus ex-
 audiretur, at vero lapides igniti, qui ab efflatu mitteban-
 tur, rubiginis colore omnino siue violacco erant & hisq; tellis
 propter incensum, quorum ea vni erat vt aspectum & vir-
 tutem incensi haberent ad solem, atq; per noctem quidem
 manifesta appareret illa, qua spectabant ad Dei opificium:

per diem verò in ea summitate, vnde flamma erumperebat, apparebat caligo quadam tanquam nigra nubes, qua loco illi insideret. Scriptum reliquit Pytheas in ambitu terrae, con-
sueuisse antiquos rude & illaboratum ferrum ibi deponere, & tunc cedem siue ensis, siue securis, siue rei alius, quam vellent, nominantes, deinde illam die crastina accedentes solitos acci-
pere. Alij eum Rhogij Italiae imperasse maluerunt. Hunc Æo-
lium ventorum moderatorem & quæstorem nominavit Ho-
merus lib. x. Odyss.

κῆρυξ γὰρ ταμίην ἀνέμων πύθον κρωίων,
ἤμιν πανίμορται, ἢ δ' ὄρνυμόν' ἔν κε θιλήσει.
Quæstorem statuit Ventorum Iupiter illum,
Cum libet ut sedet Ventos, & concitet idem.

Atque vniuersam Æoli potestatem descripsit Virgilius libro
I. Æneid. in his

hic Vastorex Æolus antro
Luclantes Ventos, tempestateique sonoras
Impersio premit, ac Vinculis, & carcere franat.
Sic etiam Dionysius de situ orbis:
τῶν δ' αὖ μετ' Αἰόλου ἦσι πῶσιδρομοὶ ἐν ἁλί νῆσοι,
Αἰόλου ἰπποτάδα, φιλοξένου βασιλῆος,
Αἰόλου, ἢ ἐθνητῶν μετ' ἀνδράσιν ἰμαχιδῶρα,
καίραϊβω ἀνέμων κλονιόντων δ' ἰσχυρίων τε.
ἰπὸ δ' ἰδίται γ' ἴσιν, ὑπὸ νυμφοῖ ἀνδράσι πλωταί.
Post hanc Æolia sunt insula in aquore, regni
Æoli Hippotada, peregrinis regni amici,
Æoli, adest mirum cui diuina munere donum:
Ventorum imperium, seu persens, siue quiescant.
Sunt illi septem dicta cognomine Plota.

Sic etiam Apollonius libro quarto:

Αἰόλου, ἔστ' ἀνέμοισι αἰὲρ ἀνέμοισιν ἀνάσσει:
Æolus, imperitat qui Ventis athere natū.

Nam antè quàm ventis Æolus imperaret, dicta sunt multa
accidisse ventorum certamina, quæ vrbes frequentissimas ac
regiones deuastarint: qualia fuerunt illa, quæ tantopere mare
infestant, vt Siciliam ab Italia seiuuxerint, & cum prius nul-
lum esset mare mediterraneum, vis tempestatis in Oceano or-
ta per quoddam spatium terram discedit, vnde aqua per Cal-
pen ingressa mare quod est intra terram fecit, ob depressam

regionem Africanamque ab Europa determinavit: ut in his ait Valerius Flaccus libro primo Argonauticorum:

*Has nimbis, ventisque domos, & naufraga seruat
Tempestas, hinc in terras, latumque profundum
Est iter, hinc alim solati misceri polumque
Infelixq; fretum. (neque enim tunc Aëolus illis
Rector erat, Libya cum rumperet aduena Calpen
Oceanus, cum flexis Seculos Oënotria fines
Perderet, & medius intrarent montibus Unda.)*

Nam per Oceani tempestates disruptis montibus qui terram includerent ab impetu Oceani in occidentem ad columnas Herculis, mare factum fuit, quod terra ibi esset depressa, ac montes facti sunt insule, quod hoc plane negare auidet, propter antiquitatem dicuntur sex filij ac totidem filia: fuisse Aëoli, inter quos Magnes, Athlius, Iocastus, Canagra, Peneres, Arne, Pherca. neque plura nomina filiorum Aëoli me legisse memini Hippotada: & aliorum Aëolorum fuerunt, Macareus, Athamas, Sisyphus, Miscus, Iphielus, Salmonius, Cephalus, Criteus, Alcione, Canace. Vocati sunt autem venti Thracij, quod est Thracia spirare putarentur: fuit enim Dionysophanis sententia, quod specus esset in Thracia, è quo erumperent venti, unde fabulati sunt postea ventorum in Thracia esse domicilium, unde ait Homerus lib. 2. Iliadis:

*Βαπίντ' ἔστ' ἄϊκουες, τοί τε σπένδοσ' ἄκρον,
Thracius Boreas Zephyrusq; fremebat ab eris.*

Et Horatius libro primo Carminum:

*Iam veris comites qua mare temperant,
Impellunt animam linteâ Thracia.*

Quidam tradiderunt Aëolias insulas omnes propè esse pares, atque ambitum habere maiorem centum & quinquaginta stadiorum, quæ per tantumdem spatium distarent à Sicilia. habere dictæ sunt scaturigines ignium & hiatus subterraneos, qui illuc usque pervenirent, ac desertæ fuerunt per quoddam tempus, donec Liparus Ausonis filius per dissensionem cum fratribus, illuc adventavit cum navibus & magna manu militum ex Italia, & Liparam à se dictam habitavit. Huius iam senescentis filiam inquit Aëolum Hippotæ filium duxisse Cyanen nomine, & accivisse undique colonos: quare non solum Lipara, sed omnes sunt habitata: quibus addiderunt, Aëolum in Deos & hospites

& hospites benignum, in subditos iustum fuisse, ac rerum bellicarum non ignarum, & omnis humanae prudentiae participem: quippe qui etiã vela in vsus nauticos excogitarit. Habuit filios Xuthũ, Androclum, Pheremonem, Iocastam, Agathyrum, Astyochum, ut alij tradiderunt: qui etiam cum prædicere ventos solitus esset è varietate efflatorum ignium, dictus est quæstor ventorum, ut diximus.

¶ Tot sunt ea quæ de Æolo tradita sunt ab antiquis: nunc quæ ratio illos compulerit ad has fabulas fingendas inquiramus. Memoriae igitur prodidit Ilacius Æolum hominem fuisse astronomiæ peritissimum, & illam scientiam præcipuè exercuisse, quæ pertinet ad naturam ventorum, ut prodesset nauigantibus. Prædicebat igitur vel cum Sol tauro propinquaret, exempli gratia, quæ maris futura esset tempestas, aut quæ benignitas cœli, & quo die, quãve diei hora, vel quamdiu perduraret Zephyrus, si talis aut talis spiraret: aut si alius ventus sub exortum canis, aut alterius signi cœlestis exoriretur, aut etiam diebus criticis, quintis scilicet, septimis, & aliis huiusmodi ab ortu seruatis. Ea de causa effectum est, ut illum ventorum esse Regem dicerent, sicut Amaclidem, & Protoelem, & Protocreontem dixit Orpheus: hi enim quos vellent ventos, dicebantur in virem includere, & emittere, quos vellent spirare. Scriptum reliquit Strabo libro primo, Æolum dictum fuisse regem ventorum, quia per fluxum ac refluxum aquarum, cum habitaret in locis asperissimis & difficilissimis, nauigantibus futurae tempestatis ac surgentium ventorum signa multo antè prædixerit, quæ cum ad prædictum tempus euenirent, credidit vulgus mortalium ventos esse in Æoli potestate, quos posset, cum liberet, emittere. Videbatur enim admirabile quidpiam ac propè diuinum, posse venturas temporum mutationes multo antè prævideri. Id tamen fieri posse comprobauit Thales Milesius, ubi anni fertilitatem & copiam oliuarum in futurum annum præuidisset, ut ait Diog. Laertius in eius vita. Magna est omnino vis ac propè diuina sapientiæ non solum in prædicendis rebus futuris, sed etiam in faciendis, quæ nullo humano ingenio fieri posse videbantur. Veruntamen cum pauci sint omnino sapientes, multiq̃ue haberi cupiant, cum sapientes malè imitentur, vel conuitiis etiam insectentur sapientiores, idcirco effectum est, ut illa falsò dicta

putentur ab Empedocle, & non sine risu ab infulsis audiantur, in quibus ille diuinam vim sapientiae ita explicauit:

παύσε δ' αὐχμαῖων ἀνέμων μίτρον, οἷτ' ἐπιγαῖαν
 ὄρνιθες, πτοιαῖσι καταφεινύσασιν ἀρούρατ'
 καὶ πάλιν, ἢ κ' ἐβίληθ' α, παλίττιτα πύθιματ' ἰπέξεε'
 εἴσε δ' ἐξ ὀμβροῖο καλαστῶ κίρην αὐχμῶν
 ἀπρῶπιον, εἴσε δ' ἐκ καὶ ἐξ αὐχμῶν θέρην
 ῥέματα δ' οὐδ' ῥιέθρηπια, τάτ' αἰθίρι καθήσονται,
 εἴσε δ' ἐξ αἰδαο καταφεινύμην μίτρον ἀνδρόν.

*Placabū Ventos, qui terras flamine verrunt
 Omnia vastantes, rursus, si forte libebit,
 Flamina consurgent: pluuia pellectur ab agris,
 Cum fuerint nimia, induces & rursus easdem,
 Si libeat, pronas sistes & fluminis undas,
 Tartareū anīmas idem reuocabū ab Umbra.
 Lucida parebit sōphia vīs atheni alti.*

Verūm hæc narratio ad historiam pertinet. Alij qui rerum naturalium occultas vires perscrutantur, dicunt quod si quis v-
 trem è pelle delphino detracta fecerit, illamque penes se habe-
 at, poterit per quasdam ceremonias obtinere vt spiraret quicun-
 que ventus ille voluerit, atque solus ille spirabit: vnde illa finxit
 Homerus de ventis ab Æolo datis Vlyssi. Quod attinet ad mo-
 res, Æolus est vir sapiens, qui iræ moderatur pro opportunita-
 te temporum, & presentium negotiorum, quando nunc si-
 mulare iram, nunc dissimulare vtilissimum est. id autem puta-
 tur ventos refrænare & emittere cum libuerit. Hæc autem va-
 rietas morum Æolo nomen dedit. Sunt omnes sanè affectus
 vtiliter hominibus ab ipsa natura concessi, quippe cum ita
 non mediocriter conferat ad corrigendos mores, si nimum
 non incaluerit, quæ si nulla esset, omnem iniquitatem æquo
 animo aliquando ferremus, neque tam studiosè damna à no-
 bis propulsemus. Sed omnium rerum vtilis est mediocritas,
 & omnibus adhibenda moderatio: quæ si nulla extiterit, tunc
 pessima est ira omnium animi affectuum, & in furorem deni-
 que conuertitur. Sic autem nos ventorum Æoli iram expressi-
 mus, cui nisi in principio quis resisterit, mox tanquam cæcus
 ad multa parum decora rapitur, vt est in libro quarto Vena-
 tionum:

non mīcent dulcia Verba

Syluestres

*Syluestres animos, nullusque admittitur illis
Orator: laxa furiaque vagantur habenis,
Ut grauius Aëlio cum Ventis profilit antro
Totum in arua ruent, & sylvas sternit opacas,
Flaminibus rapidis immensus murmurat aether,
Tum neque Velinola puppes, neque nubila cæli
Contra stare valent, conuoluens omnia secum
Viribus Hippocada nullus franatur, & illum
Non tenet imperium Regum, nil audit, at Venti
Est cordis fragor, & strages, & murmur, & ira.*

Æolum igitur Regem, siue rationem, oportet his motibus animorum imperare: siquidem qui iræ non imperauerit, ille iræ, non sine pœnitentia postea, seruiat necesse est. Deinde ista ficta fuerunt illa etiam de causa ab antiquis, quia demonstrare volebant nihil sine diuina providentia contingere, cum venti etiam rerum omnium leuissimi & maxime inconstantes suum habeant moderatorem. Alij putant per hæc incitatos fuisse nauigantes ad percipiendam naturam ventorum & tempestatum, cum possent omnes multo antè hæc significare & intelligere, quorum signa nonnulla præuia sint tempestatum, qualia sunt ea quæ scripsit Aratus & Theophrastus de signis aquarum & ventorum. At nunc de Borea dicamus.

De Borea. CAP. XI.

BOREAS autem è quibus parentibus ortus sit, fabularum diuinentores non tradiderunt, quod ego legerim, nisi quòd in Thracia habuerit domicilium. Fabulati sunt antiqui Orithyiam Erechthei Athenarum Regis filiam virginem fuisse forma præstantissimam, quam cum Boreas colligentem flores iuxta fontem Cephisum vidisset, eius amore incensus illam rapuit, & in Thraciam deportauit, veluti scriptum fuit à Chcerilo. Alij dixerunt apud Ilisium celeberrimum Atticæ fluumium raptam fuisse ludentem cum cæteris virginibus, ut ait in Atticis Paul. quod etiam testatur Dionysius in situ orbis:

*νῆπιος ἡ αἰὼν ἰ' Ὀμοῖν, πῆες αὐγὰς, Ἀ' ἠικὸν ἄδ' ας
τὸ διὰ διὰ τῆς φήρεται ῥόος ἰ' Λιαροῖο
ἰνδοε καὶ βερῆς ποτ' ἀνήπασε α' ρῆδ' ας.*

*Cecropus est tellus supra Ilisium, Solis ad ortum,
Ilisius per quam diuino flumine ferunt,*